

Fourth
ENERGY SUMMIT
Bosnia and Herzegovina

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

german
cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by

giz German Development
Cooperation

Ministry of Foreign Trade and
Economic Relations of BiH

State Electricity Regulatory
Commission

Regulatory Commission for
Energy of BiH

Regulatory Commission for
Energy of BiH

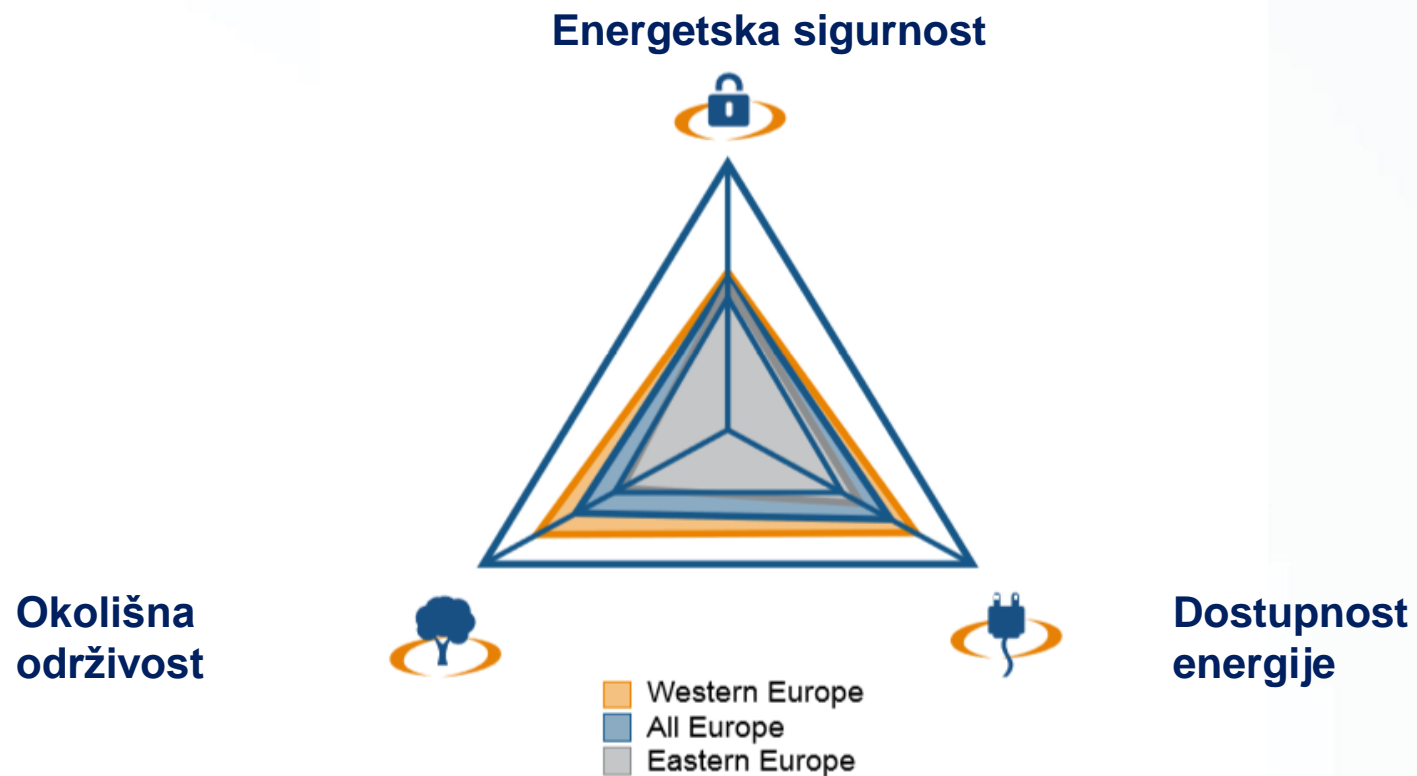
Energetski samit BiH - Ključne poruke -

Put ka održivom energetsom sektoru

Trilemma profile: Europe

Source: World Energy Council/Oliver Wyman

Put ka održivom energetsom sektoru

Rezultati glasanja

- Kako vidite energetske sektor u Bosni i Hercegovini za 10 godina?
 - 24% - Nekonkurentan sektor energije, uz zavisno snabdijevanje energijom i odgovornost za životnu sredinu
 - 24% - konkurentan sa pozitivnim uticajem na druge grane
 - 51% - 10 godina je prekratak period da bi se očekivalo da energetske sektor postane samoodrživ**
- Kako određujete redosljed sljedećih strateških pravaca prema konkurentnom energetsom sektoru u Bosni i Hercegovini?
 - 62% - energetska efikasnost, smanjenje emisija, obnovljivi izvori energije i gas kao prijelazni energent**
 - 4% - gas kao prijelazni energent, energetska efikasnost, smanjenje emisija i obnovljivi izvori energije
 - 16% - obnovljivi izvori energije, gas kao prijelazni energent, energetska efikasnost i smanjenje emisija
 - 18% - smanjenje emisija, obnovljivi izvori energije, gas kao prijelazni energent i energetska efikasnost

Put ka održivom energetsom sektoru

Ključne poruke:

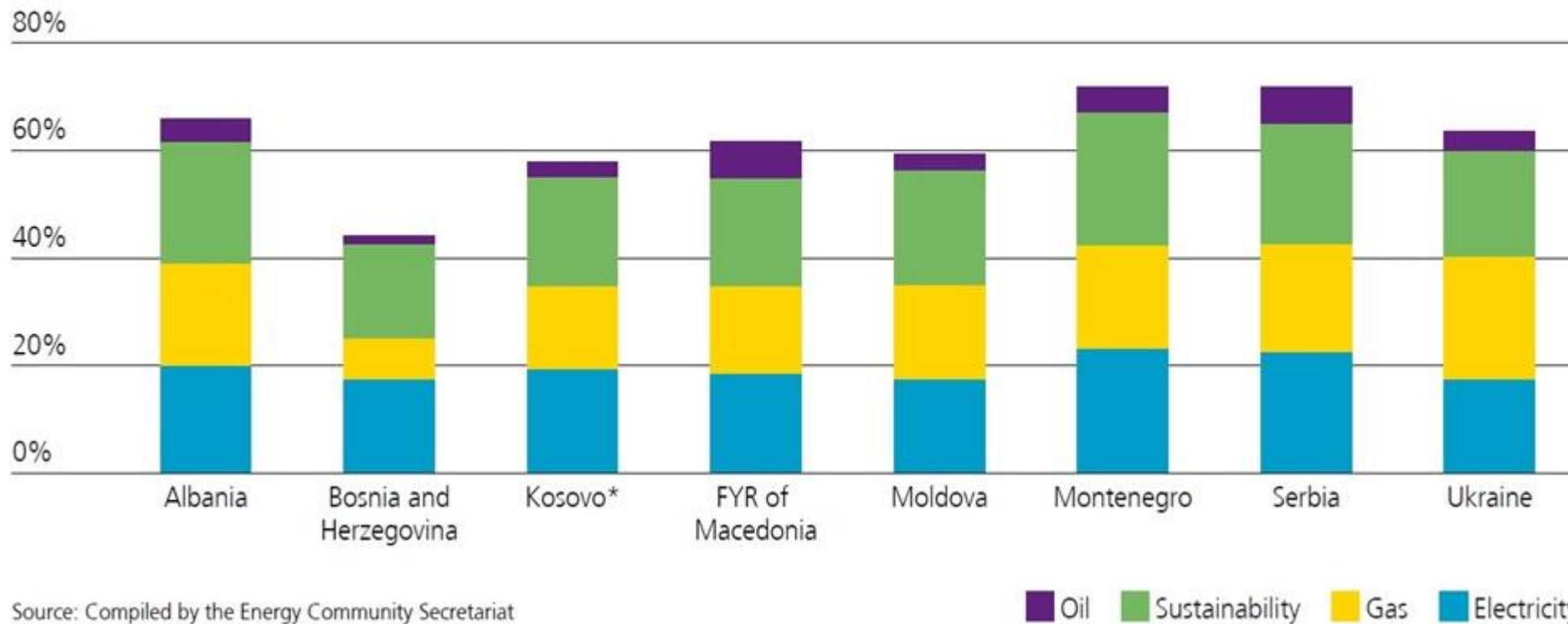
- Održiv ekonomski razvoj iziskuje **konkurentan energetska sektor** koji takođe povećava konkurentnost drugih ekonomskih grana.
- Samoodrživ ekonomski sektor u Bosni i Hercegovini trebao bi dati **prioritet energetska efikasnosti, smanjenju emisija, obnovljivim izvorima energije i gasu kao prijelaznom gorivu.**

Zastoj reforme energetskeg sektora – Energetsko tržište u Bosni i Hercegovini

Pregled realizacije implementacije ugovornih strana

Zastoj reforme energetskeg sektora – Energetsko tržište u Bosni i Hercegovini

Rezultati glasanja:

- Po Vašem mišljenju da li je reforma energetskeg sektora u BiH (kao dio integracije BiH u EU)?:
 - 97% - U zaostatku**
 - 3% - Napreduje prema planu

- Šta se treba uraditi da bi se otkočio zastoj i nastavila reforma u energetskeg sektoru??
 - 89% - Usvojiti i implementirati potrebne zakone i programe za dovršenje reformi (od strane zakonodavne i izvršne vlasti)**
 - 11% - Čekati da ostale potpisnice Ugovora o energetskeg zajednici završe svoje reforme pa da preuzmemo njihova iskustva

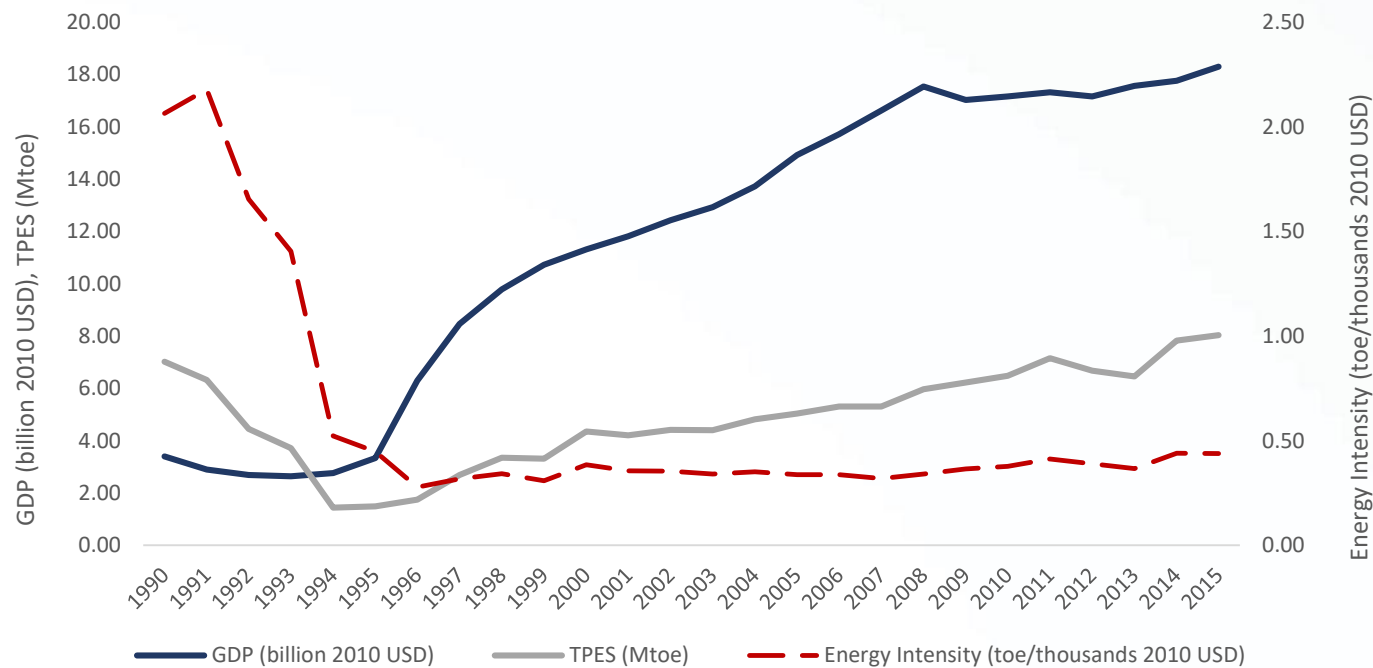
Zastoj reforme energetskeg sektora – Energetsko tržište u Bosni i Hercegovini

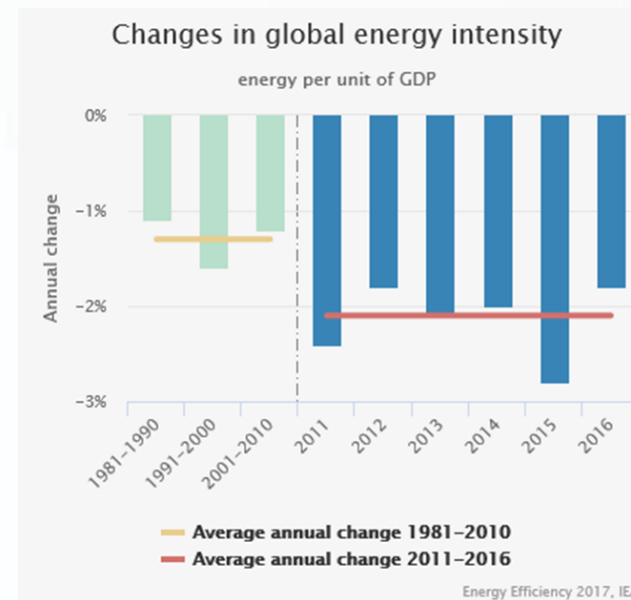
Ključne poruke:

- Zastoj reforme tržišta električne energije i gasa u BiH je očigledan.
- Postoji plan implementacije reforme ali bi izvršna i zakonodavna vlast trebala aktivno raditi na njegovoj implementaciji i predvoditi reforme.

Energetska efikasnost: Kako prije svega smanjiti potrošnju energije

Izvor: Međunarodna energetska agencija (IEA)

Energetska efikasnost: Kako prije svega smanjiti potrošnju energije

Rezultati glasanja

- Kako procjenjujete potencijal energetske efikasnosti za ekonomski razvoj u BiH?
 - 45% - Veoma visok**
 - 33% - Visok
 - 15% - Nizak
 - 7% - Veoma nizak
- Koliko smatrate važnim potencijal građevinskog sektora za smanjenje potrošnje energije?
 - 77% - Veoma važan**
 - 23% - Važan
 - 0% - Zanimariv
 - 0% - Nevažan
- Da li se uključivanjem regulatora može postići veća transparentnost i osigurati strateški pristup implementacije energetske efikasnosti?
 - 81% - Da**
 - 6% - Ne
 - 13% - Ne znam

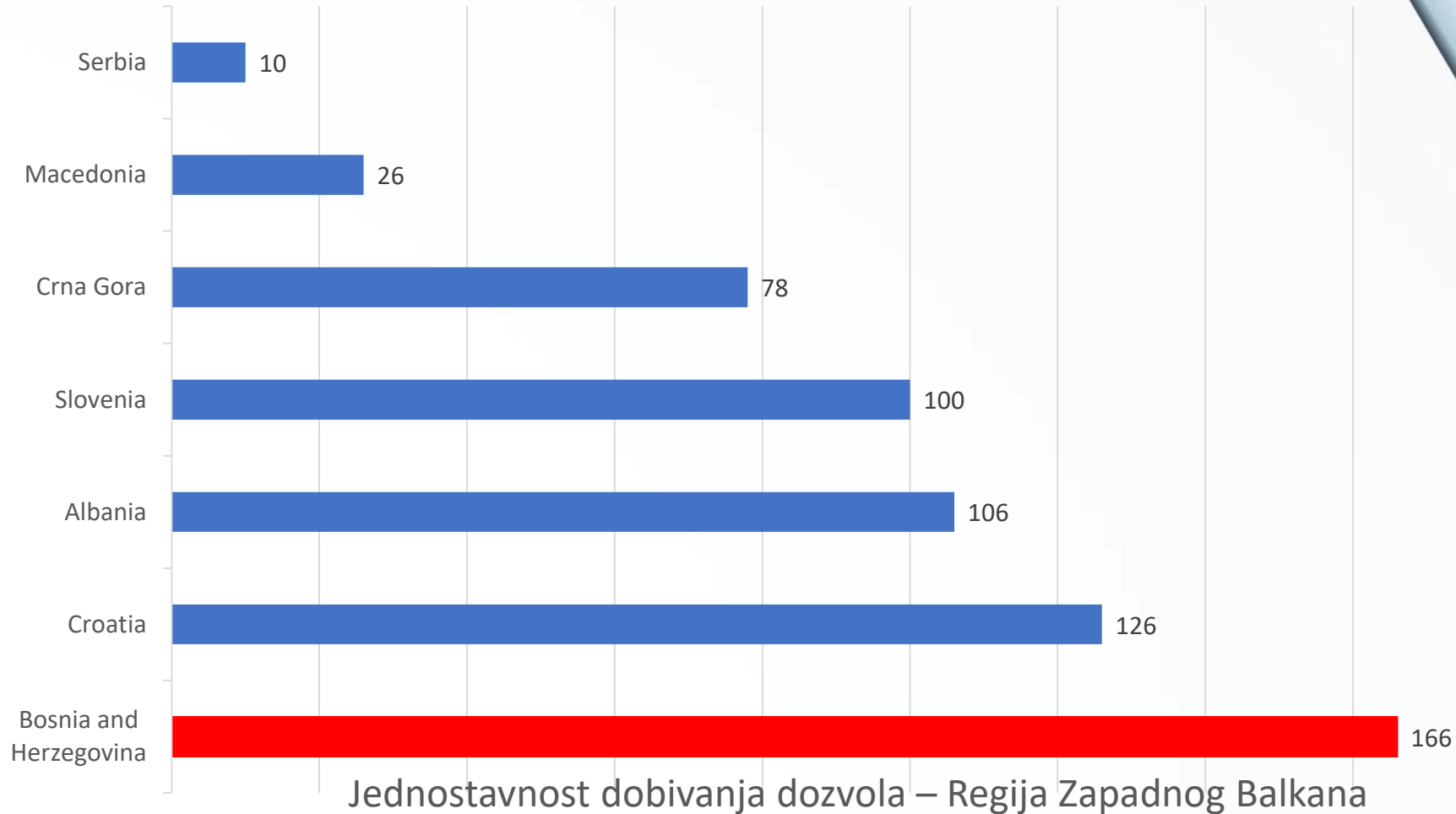
Energetska efikasnost: Kako prije svega smanjiti potrošnju energije

Ključne poruke:

- Energetska efikasnost pruža obilje koristi krajnjim korisnicima i može biti **pokretač za različite grane domaće privrede.**
- Posebno u **građevinskom sektoru** potrebna je **efikasna strategija.**
- **Uloga regulatora** u implementaciji energetske efikasnosti je od ključne važnosti.

Sigurna i dostupna energija: Kako mobilizirati investicije u energetski sektor

Poredak 190 ekonomija svijeta

Sigurna i dostupna energija: Kako mobilizirati investicije u energetske sektor

Rezultati glasanja :

- Da li vjerujete da BiH ima povoljno investicijsko okruženje?
 - 8% - Da
 - 89% - Ne**
 - 3% - Ne znam

- Šta smatrate da je glavna karakteristika postojećeg investicijskog okruženja?
 - 34% - Nejasan, nepotpun, kontradiktoran i neharmonizovan zakonodavni okvir
 - 24% - Nedostatak znanja u institucijama koje izdaju dozvole i neefikasne interne procedure
 - 2% - Visoki administrativni i investicijski troškovi
 - 40% - Sve prethodno navedeno**

- Trebaju li političke stranke uključiti preporuke za pojednostavljenje režima odobrenja u svoje politike i planove?
 - 81% - Da**
 - 13% - Ne
 - 6% - Ne znam

Sigurna i dostupna energija: Kako mobilizirati investicije u energetske sektor

Ključne poruke:

- BiH nema povoljno investicijsko okruženje. Vlade i parlamenti trebaju početi raditi da učine energetske sektor transparentnijim i povoljnim za investitore.
- BiH treba unaprijediti efikasnost postupka ishodaenja dozvola za energetske objekte, povećati znanje u administraciji te putem jasnih smjernica pripremiti investitore za investicije.

Efikasno korištenje resursa: Kako povećati udio obnovljive energije

Figure 1 Average prices resulting from auctions, 2010-16

Source: IRENA, 2017.

Efikasno korištenje resursa: Kako povećati udio obnovljive energije

Rezultati glasanja:

- Da li Bosna i Hercegovina treba reformu svog sistema poticaja?
100% - Da
0% - Ne

- Koje su glavne koristi aukcija obnovljive energije:
 - 7% - Raspodjela stvarnih troškova za svaku tehnologiju
 - 27% - Stvaranje konkurentnog tržišta obnovljive energije
 - 34% - Veća transparentnost u raspodjeli poticaja**
 - 32% - Smanjenje troškova poticaja

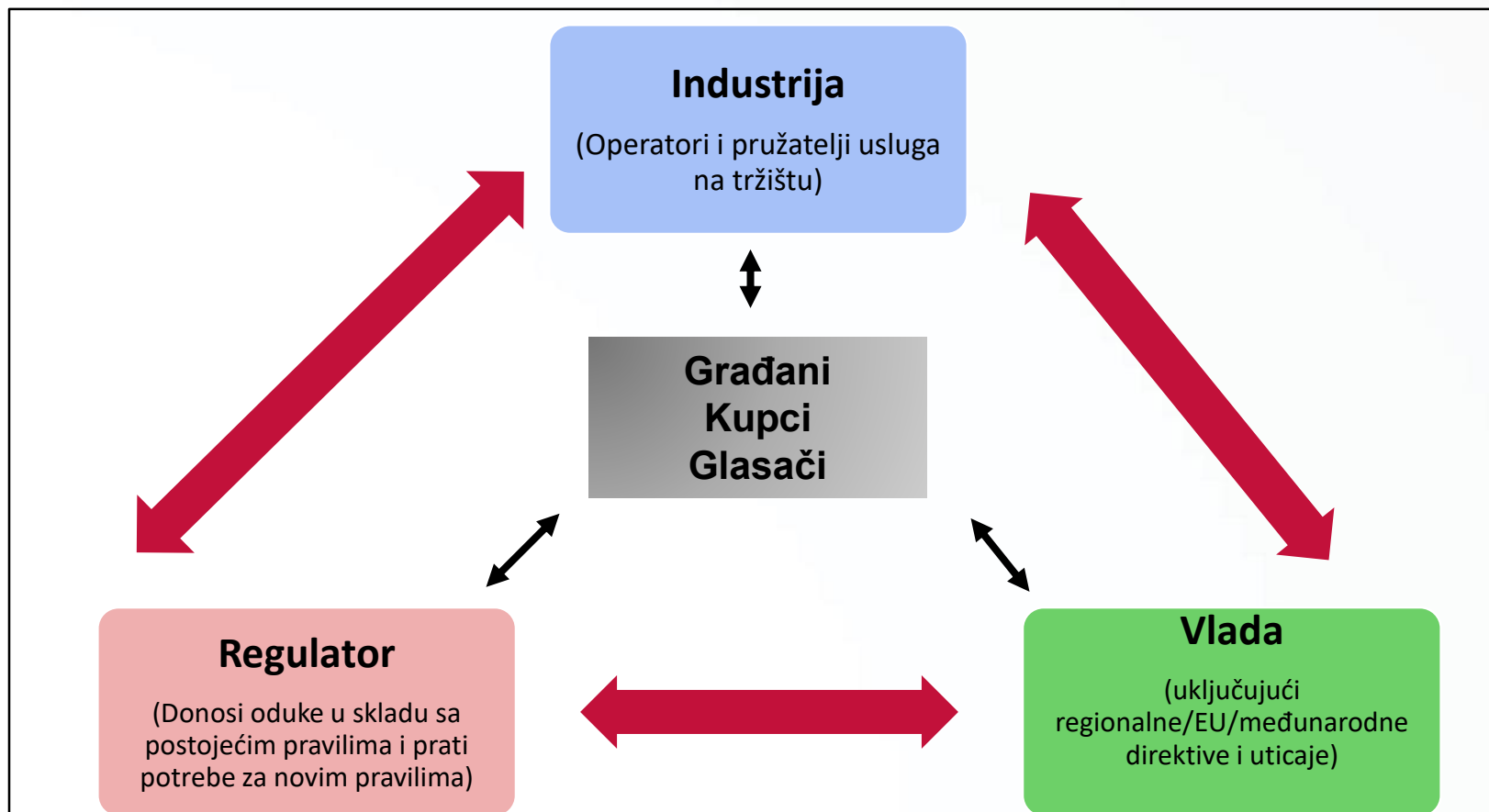
Efikasno korištenje resursa: Kako povećati udio obnovljive energije

Ključne poruke:

- Reforma postojećeg sistema poticaja može kreirati **konkurentno tržište obnovljive energije** u BiH.
- Da bi se efikasno iskoristio potencijal obnovljive energije u BiH (uključujući bioenergiju) potrebno je **strateško planiranje**.

Institucionalno okruženje i okvir: Pozicija regulatornih komisija

Mark Vannoy, predsjedavajući, Maine PUC,
SAD – prezentacija BiH Energetski samit 2018

Institucionalno okruženje i okvir: Pozicija regulatornih komisija

Rezultati glasanja:

- Mislite li da je neovisnost regulatornih komisija važna za stabilan i transparentan energetske sektor?
93% - Da
4% - Ne
3% - Ne znam
- Mislite li da se politika treba miješati u rad regulatora?
3% - Da
93% - Ne
4% - Ne znam
- Slažete li se da uključivanjem regulatora može postići veća transparentnost i obezbijediti sistematski pristup energetskej efikasnosti?
81% - Da
6% - Ne
13% - Ne znam

Institucionalno okruženje i okvir: Pozicija regulatornih komisija

Ključne poruke:

- Neovisnost regulatornih komisija je ključna za stabilan i transparentan energetske sektor.
- Regulatorne komisije trebale bi imati aktivnu ulogu i trebala bi im se dodijeliti nadležnost u energetskej efikasnosti.

Hvala na pažnji!

